

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนาพุทธสอนให้ปล่อยวางทั้งหมด คำว่าปล่อยวาง... ศาสนาสอนให้ปล่อยวางความทุกข์ต่างหาก ปล่อยวางความผิดทั้งหมด ให้เดินในทางที่ถูก ไม่ใช่ให้ปล่อยวางทุกอย่าง ปล่อยวางบางอย่าง ปล่อยวางในสิ่งที่เป็นโทษ แต่ต้องเดินในสิ่งที่เป็นคุณ

สิ่งที่เป็นคุณนี้ต้องสะสม ต้องเพิ่มเติม ไม่ใช่ปล่อยวางทั้งหมด ถ้าเราคิดว่า ศาสนาบอกให้ปล่อยวาง แล้วเราปล่อยวาง ศาสนาสอนเรื่องนามธรรม ศาสนาสอนเรื่องหัวใจ ถ้าหัวใจมีความทุกข์ เราปล่อยวางไม่ได้ พอมันปล่อยวางไม่ได้ แต่จะทำคุณงามความดี จะสร้างสมคุณงามความดี มันบอกให้ปล่อยวาง นี่กิเลสมันหลอก ! กิเลสมันหลอกในศาสนา กิเลสมันหลอกในความเห็นของเรา ความเห็นของเรามันเรื่องกิเลสปกคลุม แล้วมันหลอกกันไป

แต่ในเรื่องของธรรมแล้ว ไม่ใช่ปล่อยอย่างนั้น การปล่อยวางทั้งหมดนี้เป็นถึงพระอรหันต์นะ พระอรหันต์สิ้นกิเลสทั้งหมด จึงจะปล่อยวางได้ตามความเป็นจริง

แต่ของเราส่วนมากปล่อยวางไม่ได้หรอก เพียงแต่มีสติสัมปชัญญะแล้วกดไว้ ถ้าบอกว่ากดไว้ เราบังคับไว้ ถูกต้อง ! บางอย่างมันเกิดขึ้นในหัวใจของเรา แล้วเราไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ เราต้องข่มมันไว้ การข่มมันไว้มันก็ต้องมีหลักการ

ถ้าเราเชื่อศาสนา ศาสนาสอนอย่างนั้น แล้วเราเชื่อ เราทำตามไป แล้วมันจะละเอียดเข้าไป คือว่ามันจะพัฒนาตัวมันเองขึ้นไป ไม่ใช่ว่าเรื่องหยาบๆ เรื่องหยาบๆ มันก็เป็นความหยาบๆ ของเรา เราสามารถกลับเปลี่ยนได้

แต่ความคิดในหัวใจของเรามันเฝารนเราเอง โดยที่เราจะกลับเปลี่ยนความคิด ความเฝารนของเราไม่ได้เลย ความเฝารนของใจอันนั้น มันจะเฝารหัวใจของสัตว์โลก เฝารหัวใจของผู้ที่มีกิเลสทั้งหมดในหัวใจ แล้วมันปล่อยวางได้จริงไหม... มันปล่อยวางไม่ได้

แต่เวลาสอนเรื่องนามธรรม เห็นไหม ศาสนานี้สอนเรื่องหัวใจ เรื่องนามธรรมจริงๆ นะ เพราะอะไร เพราะความจริงแล้ว ทุกข์มันคือหัวใจทุกข์ อย่างอื่นไม่มีความทุกข์กับเราหรอก เครื่องอยู่อาศัยมันสามารถอยู่อาศัยไป มันจะเสื่อมสภาพขนาดไหน เราดูไป

มันเหมือนกับเด็กเล่นของเล่น ถ้าเด็กเล่นของเล่นเสียหายไป มันจะเสียใจ มันจะร้องไห้ อันนี้ก็เหมือนกัน ความเห็นจากภายนอก ความเห็นจากวัตถุ มันก็เหมือนกับเราอาศัยมันไป มันต้องพลัดพรากจากเราไป สิ่งนี้เป็นความทุกข์หยาบๆ เห็นไหม

ความทุกข์เล็กน้อย ความทุกข์ที่ว่าสิ่งที่พลัดพรากจากข้างนอกไป มันทำให้พลัดพรากไป แล้วเราจะเสียอกเสียใจไป แต่ความเพรณของกิเลส มันเพรณในหัวใจ มันเป็นความเพรณ มันเป็นความต้องการ ความปรารถนาทุกๆ อย่าง ความปรารถนาตลอดไป แต่ไม่รู้จะปรารถนาอะไร นี่ความอยากมันมีขนาดนั้นนะ มันอยากไปทั้งหมดเลย อยากในหัวใจของเรา แต่สิ้นสุดแล้ว เราหาความปรนเปรอมาขนาดไหนก็แล้วแต่ มันก็จะยังอยากตลอดไป อยากไม่มีที่สิ้นสุด อยากจนไม่รู้ว่าจะอยากอะไร แต่อยาก !

ความอยากอันนี้มันปล่อยวางไม่ได้ในธรรมชาติของมัน มันจะปล่อยวางด้วยความพยายามของเรา ฟิ้นมันก่อน.. การฟิ้นกับมันไปเห็นไหม การทำความสงบของใจ การจะปล่อยวาง มันต้องมีธรรมเข้าไปปล่อยวางมัน

มีธรรม มีความถูกต้อง มีมัคคะอริยสังขัง มัคคะ มรรคอันละเอียด มรรคเป็นภาวนามยปัญญาเข้าไปกำจัดมัน มันจะปล่อยวางได้จริงๆ มันจะปล่อยวางได้ตรงนั้น ปล่อยวางถึงที่สุดแล้วมันจะไม่มีสิ่งใดมาเคลือบแคลงมันอีก

แต่มันก็เป็นจริตนิสัย เห็นไหม ความว่าจริตนิสัยนี้ สันดานแก้ไขไม่ได้ พระสารีบุตร ยังแก้ไขไม่ได้ ถึงว่า ละความโกรธ เราปล่อยวางแล้วเราไม่โกรธ... เราไม่โกรธ แต่ครูบาอาจารย์จะแสดงความโกรธนั้นแสดงเป็นอุบายวิธีการ... เป็นอุบายวิธีการของพ่อ แม่สอนลูก ของผู้ใหญ่สอนเด็ก มันเป็นอุบายวิธีการที่จะให้ธรรมนั้นเข้าถึงหัวใจ มันต้องอาศัยเครื่องมือสิ่งนั้น

ฉะนั้นว่า ละความโกรธ มันละความโกรธ ปล่อยางความโกรธในหัวใจ ปล่อยางความผูกมัดของใจที่โกรธนั้นต่างหาก แต่กิจริยาของความโกรธนั้นปล่อยางไม่ได้ กิจริยาของความโกรธเป็นกิจริยาภายนอก ที่ว่ามันใช้ให้เป็นประโยชน์ และไม่ใช้เป็นประโยชน์เท่านั้น

ความปล่อยางของศาสนา ปล่อยางนามธรรม ปล่อยางจากภายใน แล้วมันต้องชำระเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป มันถึงจะปล่อยางสิ่งนั้นได้ ถ้าปล่อยางสิ่งนี้ได้ นั่นละพระพุทธเจ้าสอนตรงนั้น สอนตรงที่ว่าปล่อยาง

ถ้ามันจะปล่อยางตามความเป็นจริง... มันจะปล่อยางตามความเป็นจริง ต้องพูดว่าเป็นปัจจัยตัดตั้ง คือรู้จำเพาะใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะพัฒนาขึ้นไป จะภาวนาขึ้นไป จะพัฒนาขึ้นไปจนพอถึงที่สุด มันจะเลาะของมันเอง เลาะกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป จากโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี ขึ้นไป มันจะเลาะเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป จนถึงที่สุด มันจะปล่อยางของมันตลอด แล้วจะไปปล่อยางใจอีกต่างหาก ปล่อยางสิ่งต่างๆ เข้ามา แล้วต้องมาปล่อยางตัวของมันเองอีก

แต่ตัวที่มันปล่อยางเขานั้นมันยังติดอยู่ ตัวที่มันปล่อยางเขา แล้วมันปล่อยางเขาทั้งหมด แต่ตัวเองมันไม่ได้ปล่อยางของมัน มันก็จะไปยึดมันถือมันของมัน นั่นละความเห็นของธรรมจะเห็นขนาดนั้น เห็นความเป็นจริงขนาดนั้น มันถึงจะปล่อยางได้ตามความเป็นจริง

การปล่อยางตามความเป็นจริง คือปล่อยางโดยใจดวงนั้นปล่อยาง แต่ความว่าปล่อยางของกิเลสเห็นใหม่ มันบอกว่าจะไม่ต้องทำอะไรเลย จะให้เราปล่อยาง จะเริ่มต้นสิ่งใด เราทั้งนั้นเป็นกิเลส เป็นตัณหาความทะยานอยาก มันจะปล่อยางไม่ได้ ต้องหันมาปล่อยางตัวมันก่อน ต้องหันมาพยายามละความเห็นของมัน ละความปล่อยางของมัน

ถ้ามันละความปล่อยางของมันเห็นใหม่ มันไม่ขยับเลย... ไม่ขยับเลยก็ไม่ได้ ก้าวอะไรเลย คุณงามความดีก็ไม่ได้สะสมเลย ความเจริญรุ่งเรืองของใจดวงนั้นจะไม่มีในใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะไม่ได้พัฒนาขึ้นมา มันจะกินบุญเก่า ถ้ามันเป็นบุญกุศลนะ ใจเกิดมาเป็นบุญกุศล เกิดมาในคุณงามความดี ก็กินของเก่าไป

แต่ถ้าใจเป็นบาปอกุศลขึ้นมา มันจะมีความทุกข์ของมันเข้าไป มีความเร่าร้อนของใจ แล้วความว่างเปล่าอย่าง มันปล่อยวางด้วยกิริยา กิริยาภายนอก กิริยาการกระทำที่ว่างเปล่าอย่าง แต่ในหัวใจนั้นมันปล่อยวางจริงไหม

ถ้ามันปล่อยวาง ทำไมมันเพรณใจ ปิดบังกันไม่ได้หรอก กิเลสในหัวใจของตัวเอง ของสัตว์โลก ถ้าความทุกข์ความไม่พอใจของใจ เวลาพูดออกมามันไม่มีที่สิ้นสุด การพูดเพื่อปลุกใจไป มันเป็นการพูดเพื่อจะระบายออก... เป็นความระบายออกของใจ

แต่ถ้าพูดถึงธรรมแล้วมันจะกักสิ่งเหล่านั้นไว้ พูดแต่ว่า ฉันพ้นแล้ว ฉันปล่อยวางได้ ฉันพ้นออกจากความทุกข์ออกไป นั่นนะคำพูดมันเป็นคำพูด มันเป็นกิริยาข้างนอกทั้งหมดเลย มันจะเป็นอาการของขั้นเห็นไหม

อาการของขั้นเวลาพิจารณาเข้าไปแล้ว มันจะปล่อยวางสิ่งนั้น ปล่อยวางอาการของขั้นทั้งหมดด้วย อาการของขั้นต้องขาด ต้องปล่อยวางเข้าไปเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป นี่ปล่อยวางอาการของขั้น ก็อาการของการพูด อาการของอารมณ์ อาการของความรู้สึกนึก นั่นละกิเลสอาศัยสิ่งเหล่านี้หากิน มันหายยากนะ ถ้าพูดถึงการปล่อยวาง สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่เป็นความอยากมาก

แต่ถ้าโลก คนที่มีอำนาจวาสนาบารมี มันจะปล่อยวางด้วยความกดไว้เห็นไหม ความสงบของใจเข้ามา มันก็ปล่อยวางด้วยความกดไว้ ความกดของใจมันไม่ใช่การสมุจเฉตปหาน ความกดของใจกดสิ่งนั้นไว้เฉยๆ ความกดของมันก็เพื่อให้ใจมันพัฒนา ให้ใจมันมีความสุขชั่วคราว.. ชั่วคราว นั่นมีอำนาจวาสนา

แต่ถ้าพูดถึง ถ้ามันมีความทุกข์ในอกุศลนะ มันจะกดไว้ไม่อยู่ มันจะโพล่ง มันจะแสดงออก การแสดงออกถึงสิ่งนั้น มันจะแสดงออกทั้งความผูกมัดของใจ แสดงออกมาด้วย ทั้งกิริยาที่แสดงออกและไม่แสดงออกอีกด้วย เห็นไหม มันเป็น ๒ ชั้น

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ผ่านพ้นไปแล้ว กิริยาที่แสดงออกเป็นกิริยาที่แสดงออก มันเป็นกิริยาที่ว่ามันต้องมีอยู่ มันเป็นขั้นที่มันทรงตัวอยู่ แต่ถ้ามันทำลายขั้นนี้ เวลาที่มันตายไป ขั้นนี้มันหมดสิ้นไปตั้งแต่ตรงนั้น หมดสิ้นตรงนี้ไปมันก็จบสิ้น ! แต่ในเมื่อ

ยังไม่หมดสิ้นไป ฉันยังใช้ประโยชน์ได้ ครูบาอาจารย์ถึงพยายามดำรงชีวิตอยู่
ประโยชน์ของโลกจะได้ก็ได้อันนี้

ฉันคิดว่าเวลาที่เรามองด้วยความโกรธ ความเป็นโทษ เรามองว่าสิ่งนั้นเหมือนเป็น
โทษ แต่ความจริงเราแสดงออกมา มันจะเป็นประโยชน์กับโลก ผู้ที่สนใจฟัง ผู้ที่
ต้องการฟังสิ่งนั้น จะได้ประโยชน์กับสิ่งนั้น ถ้าผู้ที่ไม่สนใจฟัง มันจะไม่ได้ประโยชน์
กับสิ่งนั้น แล้วมันจะได้โทษด้วย

ได้โทษจากที่ว่า นี่ไง ละความโกรธ ละที่ไหน มันละความโกรธก็ละที่หัวใจอยู่
แล้ว เพราะละที่เหนือขั้นนั้นเข้าไป ละที่เหนือภพทั้งหมดยกหมด มันไปละที่ตรงนั้น แล้ว
มันปล่อยวางตรงนั้นไว้หมดแล้ว มันจะเอาความผูกโกรธมาจากไหน ความผูกโกรธไม่
มี แต่ภพเป็นภพแสดงสิ่งนั้นออกไป นั่นละละความโกรธได้จริงมันละอย่างนั้น ละ
ประโยชน์ได้จริงจากภายใน แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับโลกอีกด้วย

แต่ถ้าเราละไม่ได้ คนละไม่ได้ มันไม่เป็นประโยชน์กับโลก มันสะสมไว้แล้วมัน
ไม่พอใจ ไม่เชื่อตรงต่อตัวเอง ไม่สามารถชำระกิเลสของตัวเอง ไม่สามารถพัฒนาตนเอง
ได้ เพราะตัวเองไม่เชื่อตรงกับตัวเอง

ถ้าไม่เชื่อตรงกับตัวเอง มันไม่ชำระเพราะอะไร เพราะว่าไม่เชื่อตรง แล้วมันคด
โกง มันบอกว่า สิ่งนั้นมันพัฒนาแล้ว สิ่งนั้นมันชำระล้างแล้ว สิ่งนั้นมันปล่อยวางแล้ว
มันปล่อยวางด้วยความปล่อยวาง มันปล่อยวางเพราะเราศึกษาศาสนาด้วยความไม่
เป็นจริงใจ ความไม่เป็นจริงของศาสนา

ศาสนานั้น ตัวธรรมนั้นเป็นจริงตลอด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัส
ธรรมไว้นั้น เป็นชอบทั้งหมดเลย แต่เพราะเราไปศึกษาเห็นใหม่ นั่นละทองคำเป็น
ทองคำ ตัวศาสนาเป็นทองคำ แต่ตัวกิเลสของเรา ตัวความเห็นของเรา มันไปทำให้
บิดเบือนทองคำนั้น ให้มันสกปรกโสมมไป

นั่นละ ศาสนาว่ามันถึงไม่เป็นประโยชน์กับเรา เพราะมันไม่เชื่อตรง ความ
ไม่เชื่อตรงอย่างนั้น มันถึงจะปล่อยวางแต่ภพภายนอก พอภพภายนอกแล้วมันก็ไป
เฝารออยู่ในใจ มันปล่อยวางไม่ได้ เพราะมันเรารู้

แต่ถ้าปล่อยวางได้จริง มันจะปล่อยวางจากภายนอกด้วย ปล่อยวางจากภายในด้วย ปล่อยวางเข้าไป ขณะกิริยาก้าวเดินเข้าไป จะรักษาศีล รักษาธรรม ด้วยความเต็มที่แล้ว เพราะศีลมันต้องบริสุทธิ์ เห็นใหม่

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์มันจะเกิดสมาธิได้อย่างไร มันจะเกิดปัญญาเข้ามาได้อย่างไร นั่นละมันเริ่มก้าวเดินเข้าไป การแสวงหามันเป็นอย่างนั้น แต่ขณะก้าวเดินเข้าไบนั่น เริ่มควบคุมตัวเข้าไป จนชำระจนหมดสิ้น จนออกมาแล้วมันเป็นกิริยา

ฉะนั้นมันจึงปล่อยวางตามธรรมชาติของมัน ความไม่สนใจเรื่องของกิเลส เห็นใหม่ เพราะกิเลสมันขาดไปแล้ว มันไม่มีสิ่งนั้น มันแสดงออกโดยธรรมชาติของมัน ความแสดงออกโดยธรรมชาติของใจดวงนั้นเป็นประโยชน์ เห็นใหม่

ถ้าใจดวงนั้นมันมีสิ่งที่เป็นอกุศลในหัวใจ มันแสดงออกมา มันปกปิดใจของมัน อันนั้นต่างหากถึงจะเป็นโทษ เป็นโทษกับใจดวงนั้น เป็นคุณกับใจดวงนั้น ใจดวงใจก็แล้วแต่ แสวงหาสิ่งใดมันจะเป็นของมันดวงนั้น เห็นใหม่

ความลับไม่มีในโลก ! ในโลกนี้ไม่มีความลับ เพราะใจตัวนี้มันเป็นตัวรู้ มันสะสมลงที่ใจตัวนี้ ถ้าใจตัวนี้มันตายไปพร้อมกับอกุศล มันต้องเป็นไปตามกรรมของมัน กรรมนี้มีอำนาจเหนือสรรพสิ่งทั้งหลายในจักรวาลนี้เหนือทุกอย่าง กรรมมีอำนาจเหนือ

แต่กรรมมีอำนาจเหนือกรรม เพราะทำแต่คุณงามความดี เพราะทำแต่กรรมดี ถ้าทำกรรมดี กรรมดีจะให้ผลกับใจดวงนั้น ทำดีพัฒนาขึ้นไปจนมันเป็นความเห็นจากภายใน เห็นใหม่ (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)